

Zaklików 23 listopada 2022 r.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Uwagi do rządowego programu pomocy przedsiębiorcom energochłonnym

Na wstępie pragniemy wyrazić satysfakcję, iż kryteria oraz ramy pierwotnych założeń projektowanego programu wsparcia przedsiębiorców energochłonnych zaprezentowane we wrześniu br. zostały w znaczący sposób zmodyfikowane, dzięki czemu poszerzono w ramach aktualnej koncepcji programu katalog działalności kwalifikujących się do wsparcia, jak i wprowadzono zasadę równościową poprzez uwzględnienie wszystkich kategorii przedsiębiorców. Dzięki tej modyfikacji reprezentowana przez naszą organizację branża prowadząca podstawową działalność pod kodem PKD 23.32.Z, jak i mikro, mali oraz średni przedsiębiorcy zostali ujęci w ramach nowo ustalonych kryteriów programu. Tych zagadnień dotyczyły nasze krytyczne uwagi złożone zbiorczo przy piśmie z dnia 25 września 2022 r. do projektu ustawy o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022 – 2024 (druk 2616) i tym samym wyrażamy aprobatę dla poczynionych aktualnie korekt w koncepcji programu rządowego na rok 2022 pn. „Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej”.

Przechodząc do oceny przekazanego w ramach trwających prekonsultacji projektu programu pragniemy przedłożyć następujące uwagi:

1. **Konieczność zdefiniowania pojęcia wartość produkcji**

Postulujemy dodanie legalnej definicji pojęcia **wartość produkcji** stanowiącego parametr odniesienia w zakresie kwalifikowalności do uzyskania pomocy w ramach programu.

Wyrażamy obawę, iż – szczególnie w grupie małych podmiotów, a także w przypadku przedsiębiorców o zróżnicowanej strukturze działalności oraz przychodów (szereg rodzajów działalności realizowanych na terenie jednego zakładu) – mogą istnieć wątpliwości co do poprawnego ustalenia wartości produkcji jako podstawy do ustalenia progu kwalifikowalności do programu. Celem zapewnienia jasnych kryteriów i transparentności zdefiniowanie sposobu właściwego ustalania wartości produkcji uznajemy za niezbędne w ramach samego programu. Alternatywnie należy odnieść się do istniejących już kryteriów ustalania wartości produkcji obowiązujących w ramach innych programów wsparcia.

2. Niejasności w zakresie określenia przedmiotu kwalifikowalności do wsparcia w ramach programu

W pierwotnej koncepcji programu (z września br.) konsekwentnie używane było sformułowanie „*zakup energii elektrycznej i gazu*”, co jednoznacznie definiowało przedmiot kwalifikowalności i zarazem korespondowało z przedmiotem ustawy o pomocy dla sektorów energochłonnych związanej z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej. W aktualnie przedłożonej do prekonsultacji wersji programu jest wskazanie, iż kwalifikowalność przysługuje przedsiębiorcom, którzy w okresie referencyjnym lub w okresie kwalifikowanym ponieśli określoną wielkością procentową do wartości produkcji koszty zakupu *energii elektrycznej lub gazu ziemnego*. Tak jest wskazane w punkcie określającym uprawnienia do otrzymania pomocy. Podobne alternatywne określenie uprawnienia w zakresie przedmiotu wsparcia w ramach projektowanego programu zostało przyjęte w punkcie wskazującym sposób określenia wysokości pomocy oraz w punkcie określającym zawartość wniosku. Z kolei w punkcie określającym okres przyznania pomocy użyto już sformułowania „*energii elektrycznej i gazu ziemnego*”. Jednocześnie w punkcie określającym maksymalną kwotę pomocy jest mowa o „*łącznej kwocie pomocy na wnioskodawcę*”.

Również wzór służący do obliczenia kosztu kwalifikowanego ma postać uniwersalną pozwalającą na wyliczenie tego kosztu osobno dla każdego ze wskazanych źródeł energii. Jest to odmienna koncepcja, niż w poprzedniej wersji założeń programu, gdzie wzór był jednolity i uwzględniał łączne wyliczenie kosztu zakupu energii elektrycznej oraz gazu.

W kontekście powyższego rodzi się wątpliwość, czy w aktualnie proponowanych ramach rządowego programu indywidualany przedsiębiorca jest uprawniony do ubiegania się o pomoc w zakresie rekompensaty części kosztów zakupu jedynie **tylko** energii elektrycznej **lub tylko** gazu (wedle własnego wyboru), czy też tak jak projektowano pierwotnie oraz jak wynika z treści ustawy **zarówno** kosztów zakupu energii elektrycznej, jak i gazu w okresie kwalifikowanym, o ile poniósł oba te koszty, zaś wskazane nieścisłości stanowią wyłącznie nieprecyzyjne sformułowania.

Oczywistym wydaje się sytuacja, że będą przedsiębiorcy, którzy spełnią kryterium kwalifikowalności i będą uprawnieni do uzyskania pomocy w zakresie refundacji kosztów zakupu zarówno energii elektrycznej, jak i gazu. Brak jest uzasadnienia do wyłączenia lub ograniczania takiej możliwości poza oczywiście ustaleniem górnego pułapu możliwej do otrzymania pomocy. Z drugiej strony to autor programu decyduje o jego konstrukcji oraz kształcie.

Jako organizacja przedsiębiorców postulujemy sprecyzowanie budzących wątpliwość zapisów w kierunku zastosowania formy alternatywno-łącznej „**lub/i**” dopuszczającej możliwość ubiegania się o pomoc przez pojedynczego beneficjenta w zakresie refundacji zwiększonego kosztu zakupu w 2022 r. zarówno energii elektrycznej, jak i gazu ziemnego.

3. Termin złożenia wniosku

Projektowany jest 7-dniowy termin złożenia wniosku licząc od dnia opublikowania przez Operatora Programu i ministra właściwego do spraw gospodarki informacji o możliwości składania wniosków. Stanowi to skrócenie o połowę pierwotnie projektowanego terminu.

Uznajemy zastosowanie tak krótkiego terminu za niezasadne, w szczególności przy mocno wydłużonym terminie rozliczenia programu i postulujemy powrót do **14-dniowego** terminu na złożenie wniosku licząc analogicznie od dnia opublikowania przez Operatora Programu i ministra właściwego do spraw gospodarki informacji o możliwości składania wniosków.

W szczególności, że załącznikami do wniosku mają być zaświadczenia wydawane przez urzędy.

4. Termin rozliczenia pomocy

Zaproponowane zostało założenie, iż pomoc będzie rozliczana dwuetapowo tj. do 31 marca 2023 r. oraz do 30 czerwca 2023 r.

Do końca pierwszego kwartału beneficjenci pomocy mają być zobowiązani do rozliczenia danych, na podstawie których określili wartość wnioskowanej pomocy, natomiast do końca drugiego kwartału 2023 r. ma zostać rozliczona wnioskowana pomoc. W kryteriach programu nie ma mowy (odmiennie niż w poprzednich założeniach) o terminie wypłaty pomocy, rozumieć należy zatem, że okresem wypłaty będzie okres rozliczenia przypadający po złożeniu przez beneficjentów dokumentacji, czyli drugi kwartał 2023 r.

Taki schemat rozliczenia programu wsparcia należy ocenić negatywnie co najmniej z trzech powodów.

Po pierwsze: sama ustawa o pomocy dla sektorów energochłonnych związanej z nagłymi wzrostami cen gazu i energii elektrycznej, jak i dotychczas projektowany w oparciu o nią program pomocy przewidziany do realizacji w 2022 r. były oparte bezpośrednio na Komunikacie Komisji – Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (dalej Tymczasowe kryzysowe ramy) opublikowanym w Dz. Urz. UE 2022/C 131 I/01. Zgodnie z tym dokumentem niezależnie od zastosowanej sekcji, czyli formy pomocy istniał wymóg przyznania pomocy nie później niż do dnia 31 grudnia 2022 r. (patrz pkt 41 c), pkt 47 d), pkt 50 d), pkt 52 a) Tymczasowych kryzysowych ram). Komisja Europejska dopuściła w tych nadzwyczajnych ramach możliwość przekształcenia pomocy przyznanej w formie zaliczek zwrotnych, gwarancji, pożyczek lub innych instrumentów zwrotnych w inne formy pomocy, takie jak dotacje, pod warunkiem, że przekształcenie to nastąpi najpóźniej do 30 czerwca 2023 r. i spełnione zostaną dodatkowe określone warunki. Jednakże w założeniach samego programu rządowego jest literalnie wskazane, iż projektowana pomoc ma postać pomocy bezzwrotnej. Wskazujemy zatem, iż – o ile nie uległy zmianie podstawy formalne przyznawanej pomocy – dostrzegamy istotne zagrożenie dla jej zgodności z Tymczasowymi kryzysowymi ramami właśnie z uwagi na projektowany termin jej rozliczenia. Dodać należy, iż w pierwotnej koncepcji programu termin wypłaty środków określony był na 31 grudnia 2022 r., zaś termin rozliczenia pomocy na 31 stycznia 2023 r.

Po drugie: nie znajdujemy uzasadnienia dla tak znacznego wydłużenia okresu rozliczenia programu. Określenie daty 30 czerwca 2023 r. jako terminu de facto najpóźniejszego możliwego zakończenia płatności na rzecz beneficjentów – pomijając wyżej wskazane wątpliwości natury formalnej – stanowi odroczenie wypłaty rekompensat dla podmiotów o kilka miesięcy w bardzo trudnym okresie, gdy środki te będą pilnie oczekiwane. Dotyczyć będzie to w szczególności podmiotów z sektora MSP, które co do zasady dysponują niższą płynnością finansową i dla których zwiększone koszty zakupu energii elektrycznej i/lub gazu w bieżącym roku stanowiły dotkliwe obciążenie budżetowe. Przypomnieć należy, że podejmowane przez Rząd działania osłonowe tylko w niewielkim stopniu będą wspierały sektor MSP, natomiast nadchodzące zmiany, m.in. dotyczące rewizji tarcz antyinflacyjnych napędzą ponownie poziom kosztów w bardzo trudnym okresie wiosennym.

Po trzecie: nie jest zrozumiałym wprowadzenie tak dużego buforu czasowego dla Operatora na ocenę przedłożonej dokumentacji oraz podjęcie decyzji o wypłacie rekompensaty. Skoro zdecydowano o przeniesieniu praktycznie całości weryfikacyjnych obowiązków na beneficjenta, zatem wypłata (rozliczenie) powinno nastąpić nie później niż w terminie miesiąca od złożenia kompletnej dokumentacji. Zatem termin 30 czerwca 2023 r. jako data

krańcowa może zostać wymieniony, ale postulujemy wprowadzenie regulacji obligującej rozliczenie beneficjenta w terminie 30 dni od złożenia kompletnej wymaganej dokumentacji.

5. Dokumentacja wymagana przy rozliczeniu pomocy

W aktualnie zaprezentowanej koncepcji programu istotnie zmieniono podstawy rozliczenia pomocy. Chodzi o wprowadzenie wymogu załączenia do sprawozdania o poniesionych kosztach oraz podstawach ich ustalenia **raportu niezależnego biegłego rewidenta z wykonania usługi atestacyjnej**, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Co do samej zasady nie kwestionujemy zasadności wymagania takiego raportu, w szczególności, gdy beneficjentem jest podmiot ubiegający się o zwiększenie maksymalnej kwoty pomocy. Tak samo raport ten może być konieczny do sporządzenia w przypadku podmiotów wchodzących w skład grupy kapitałowej. Jednakże stoimy na stanowisku, że wprowadzenie takiego wymogu per saldo wobec wszystkich beneficjentów niezależnie od wielkości i wysokości wnioskowanej pomocy jest zbędnym wymogiem proceduralnym i ma charakter biurokratyczny.

Wymaganie wskazanego raportu od mikro czy małego przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą na poziomie przychodu rocznego nie przekraczającego kilka milionów złotych netto jest nieporozumieniem, bowiem ani kwota rekompensaty, ani poziom trudności związanej z jej ustaleniem nie warunkują takiego obostrzenia.

W związku z powyżej podniesionymi zastrzeżeniami postulujemy wyłączenie z obowiązku sporządzenia **raportu niezależnego biegłego rewidenta z wykonania usługi atestacyjnej** podmiotów z sektora MSP czyli mikro, małych i średnich przedsiębiorców lub alternatywnie wprowadzenie progu kwalifikującego wartości wnioskowanej przez beneficjenta pomocy na poziomie 500 tys. zł, po przekroczeniu której wymagane byłoby poddanie sprawozdania ocenie biegłego rewidenta i sporządzenie przez niego raportu z wykonania usługi atestacyjnej podmiotów. Postulowane rozwiązanie jest racjonalne oraz uwzględnia ryzyka i zagrożenia związane ze stopniem skomplikowania ustalenia parametrów wnioskowanej pomocy, a także proporcję uciążliwości nałożonego obowiązku do skali pomocy.

Z poważaniem:

PREZES
Inż. Andrzej Rej